

ANNENRANGS -BORGERNE

I Norge er det et stort og brutalt marked for transseksuelle som selger sex. De er få, spennende og attraktive. Men sexarbeid er den eneste muligheten for mange, i det vanlige i arbeidslivet møter de stengte dører og diskriminering.

I nne i boligen er alt gjort klart. Poroen står på TVen og det meste ligger til rette for at kunden skal få det han ønsker. De har begge klare forventninger om hva som skal skje og hvordan det skal gjøres. Før kunden kan få utløp for lystene sine, må betalingen og antall minutter sexen skal vare avklares.

– Mange vil ha rundt 30 minutter. Det synes jeg egentlig ikke noe om. Det er altfor kort tid. Man skal rekke å prate sammen, bli hard, gjennomføre forspill, selve sexen og litt kos etterpå. Alt det på 30 minutter stresser meg, forteller Lilith Staalesen.

På en parkbenk ved Hamresanden i Kristiansand sitter 27 år gamle Lilith Christine Staalesen. Målestokken viser over tyve grader, og den lette sjøbrisen får trærne omkring til å svaie. I en lårkort, blomstrete sommerkjole, ønsker hun å dele sin historie med verden. Hun er lei av at andre enn transpersoner selv snakker om deres liv og utfordringer. Lilith er MtF (Male to female) – en kvinne, som biologisk er født mann. Ved første øyekast ser hun ut som en hvilken som helst kvinne, riktignok litt høyere enn normalen med sine 189 centimeter og en penis.

– Jeg tror en av grunnene til at transpersoner selger sex er at man føler seg presset ut av samfunnet, sier Lilith.

Det er rundt syv år siden Lilith kom ut som trans. To og et halvt år med hormoner og en brystoperasjon senere er det få tegn som vitner om at hun en gang tenkte at hun kanskje bare var en veldig feminin mann.

PION, SEXARBEIDERNE interesseorganisasjon, forteller Journalen at transseksuelle er mer sårbare enn andre prostituerte. Dette er fordi transpersoner blir sett på som en ut-gruppe av sexkjøperne

og folk generelt.

– Man vet at internasjonalt så er transpersoner mye mer utsatt for vold. En av grunnene er at kunder som kjøper sex av transpersoner opplever en skam etter at sexen er over, fordi man har et uforløst forhold til egen seksualitet, sier daglig leder i Pion Astrid Renland.

Forrige uke la PION ut en varselmelding på sine sider om at en person later som han vil kjøpe sex av transpersoner og deretter banker dem opp. «Og vær så snill: del informasjonen med alle som har behov for den!», skrev PION.

En transmann som ønsker å være anonym, forteller at han ikke er åpen om å være trans på jobb eller skole fordi det blir altfor belastende for han, og fordi man som transperson opplever både trakassering og vold. Ved flere anledninger har han opplevd at folk stikker hånden ned i buksen hans, for å finne ut hvilket kjønnsorgan han har.

– Jeg tror Norge ofte oppfattes som liberalt når det kommer til homofili og LHBT-rettigheter. Men vi er fortsatt veldig dårlige på det som beveger seg over i kjønnspekteret. Jeg blir overrasket om jeg møter transer som ikke har opplevd vold. Å være synlig trans er ikke trygt, forteller han.

SELV I MODERNE NORGE ser de fleste på kjønn som noe man er født til å være. Når du er født kvinne så er du kvinne, er du født mann så er du mann. Likevel er det en økende gruppe mennesker som ikke passer inn i den malen, og identifiserer seg ikke med den kroppen og det kjønnnet de ble tildelt ved fødsel. De havner ofte under paraplybetegnelsen trans, som betyr «på den andre side».

Estimater fra undersøkelser i blant

AV Gulled Jibril

Hennie Firing Hansen

Sofie Fraser (Foto)

MER ENN EN FEMININ MANN: Det er omtrent syv år siden Lilith Christine Nepstad Staalesen kom ut som trans, og forsto at hun var en kvinne og ikke en feminin mann. Hun har i ett år solgt sex for å ha en inntekt hun **kan leve av**.

BEGREPER

TRANS betyr «på den andre siden», og betegner personer som opplever manglende samsvar mellom kjønn tillagt ved fødselen på basis av ytre tegn på kroppen, og egen oppfatning av ens kjønnsidentitet.

CIS betyr «på denne siden», og betegner personer med samsvar mellom kjønn tildelt ved fødsel og egen kjønnsfering.

TRANSSEKSUALISME brukes i dag både som en diagnostisk beskrivelse og for å beskrive fenomenet når en person opplever å at det kjønnnet man føler seg om ikke passer med kjønnnet man har biologisk. I Verdens helseorganisasjons reviderte diagnosemanualer er diagnosen «transeksualisme» foreslått fjernet og erstattet med en samlediagnose for «kjønnsinkongruens».

annet Nederland peker på at rundt 0,5 prosent av befolkningen tilhører denne gruppen. Det tilsvarer over 25 000 mennesker i Norge. FRI, en organisasjon som jobber for likestilling i en verden hvor kjønn og seksualitet er i endring, forteller Journalen at for transpersoner er det hverdagskost å bli sett på som seksuelle vesener.

– Folk forteller oss at de opplever å bli spurt helt umotivert om de selger sex, når de oppholder seg i bybildet. Dersom du hele tiden opplever at folk ønsker, mener eller lurar på om du selger sex, og du kjenner til andre som gjør det, blir terskelen lav for å bli sexarbeider selv, i følge Luca Espseth som er rådgiver i FRI.

SELV OM SOLBRILLENE Lilith har satt på hodet forsøker å holde det lange brune håret på plass, gjør vinden at det brer seg over ansiktet hennes. Den høyre hånden med de rødmalte neglene drar hun forsiktig langs nakken for å føre håret bak skuldrene igjen. Mens den venstre hånden

bestemt holder nede den lårkorte kjolen for å forhindre at den blåser opp.

Lilith har erfart hvor vanskelig det er både å bli akseptert som både trans og sexarbeider. Hun jobbet tidligere på baren Victoria Pub i Kristiansand, men mistet uventet jobben da en kunde så annonsen hennes på eskortesiden RealEscort. Hun er ennå ikke helt sikker på om det verste for arbeidsgiveren var at hun var trans eller sexarbeider.

– Jeg opplevde at jeg ble godt likt av kundene, og at jeg gjorde en god jobb. Så fikk jeg plutselig beskjed om at kunder snudde i døren når de så meg, og at jeg ikke kunne jobbe der lenger.

Da hun mistet jobben i puben ble Lilith redd for at alle arbeidsgivere ville reagere på samme måte. Fellesnevneren for alle som selger sex er økonomi. Og for transpersoner er en stor faktor at de opplever diskriminering i «det vanlige arbeidslivet». En fulltidsjobb kan også være psykisk belastende eller umulig å

FIKK SPARKEN: Lilith jobbet tidligere på en bar i Kristiansand, men fikk sparken etter at en kunde fant annonsen hennes på en eskorte side

SYMBOL: I hånden har Lilith tatovert et hjerte i regnbuens farger. Hun forteller at det var svært vondt å ta tatoveringen, og at det egentlig passer bra fordi det symboliserer hvordan livet hennes har vært siden hun kom ut som trans.

oppnå på bakgrunn av deres situasjon.

– Det følte ut som et spark i magen, og jeg tenkte: «Javel, hvis jeg ikke får jobb her, hvor skal jeg få jobb da? Blir jeg nå stuck med å selge sex resten av livet?», forteller Lilith.

Lilith aksepterte ikke å få sparken og mente avskjedigelsen var feilaktig, så hun tok saken til tingretten og vant. Eierne av baren anket saken, men Lilith og hennes advokat har bedt om at anken forkastes. Om anken forkastes får hun ikke vite før i løpet av sommeren.

– Dersom jeg vinner rettssaken vil den være symbolsk for sexarbeidere og transpersoner, over hele Norge. Som sexarbeider vil en seier bety at jeg har rett til å ha en jobb ved siden av å selge sex, sier Lilith.

Eierne av puben ønsket ikke å kommentere saken til Journalen.

I 2011 VAR sosionomen og sexologen Suzann Larsdotter, med på å skrive en rapport om homofile og transpersoner som selger sex i Sverige. Rapporten ble skrevet av Riksförbundet för homosex-

uellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL), en ideell organisasjon som er søsterorganisasjon til norske FRI.

– Kartleggingen ble bestilt av regjeringen, men jeg ble ganske skuffet over det som skjedde etter at den kom ut. Vår rapport fikk ikke mye oppmerksomhet. Prostitusjon er så utrolig sterkt koblet til kvinnefrihet og likhet, at man vil ikke helt ta i det her med menn og transpersoner som selger sex, forteller Larsdotter.

Larsdotter og kollegaene hennes, fant og intervjuet sexarbeidere som annonserte på internett og deres kunder. Larsdotter håpet den kunne bli et viktig verktøy for nye politiske tiltak, men istedenfor forsvant den i en skuff.

– Jeg vil si at det fortsatt eksisterer en politisk motstand mot menn som selger sex til menn og transperson som selger sex.

En av utfordringene transpersoner har når det jobbes opp mot myndigheter og offentligheten, er at mange ikke forstår deres problemstillinger. I verste fall syns mange det er ekkelt å snakke om.

– Det er sånn at det som ikke passer inn i det politiske bildet, det ønsker man ikke å se. Samtidig er diskursen at kvinner er ofrene av prostitusjon, og da skal det bare handle om dem, mener Larsdotter.

HUN FÅR STØTTE av sin norske kollega i Pion Astrid Renland.

– I Norge har ikke myndighetene tatt grep for å kartlegge prostitusjonsmiljøet generelt. Man skulle tro at lovgivere ønsket seg en kunnskapsbasert debatt. Men myndighetene har tunnel-syn når det gjelder prostitusjon, sier hun.

Svenskene har et mer åpent helsetilbud, som gir mennesker flere alternativer. Diagnosen transseksualisme er ikke et absolutt krav for å få behandling, slik det er i Norge. Suzann Larsdotter forteller at det svenske behandlingstilbudet har sine svakheter, men det gir mye mer valgfrihet til pasienter enn det norske helsetilbudet.

– Mange av de som får diagnosen transseksualisme i Sverige, velger kun å ta hormoner eller en maskotomi – altså fjerner brystene, men be-

BUTTONS OG KONDOMER: I vesken til Lilith har hun kondomer fra ulike merker og en tube med glidemiddel så hun er forberedt dersom en kunde skulle ringe. I et utrygt yrke er kondomene en viktig beskyttelse mot sykdommer.

holder kjønnsorganene og gjennomgår ikke en steriliseringsprosess, sier hun.

VED SIDEN AV LILITH, på den slitne parkbenken i Kristiansand ligger en beige veske med buttons fra organisasjonene PION og FRI. Når hun drar i glidelåsen får man øye på en svart, kvadratisk gjenstand med teksten: Playboy. I forpakningen ligger den lille gummiringen som beskytter henne når hun er på jobb.

Lilith har heldigvis ikke opplevd voldelige kunder ennå, men hun har noen regler som hun følger: aldri la en ny kunde binde henne opp til sengen, aldri ha sex uten kondom og avbryte seansen hvis hun føler at noe ikke stemmer.

– Mange har en forutinntatt tanke om at man selger kroppen sin dersom man selger sex, men det føler jeg ikke. Det er jeg som eier kroppen min, forteller Lilith.

Likevel har hun opplevd kunder som er intense, noe som gjør det vanskelig for henne å gjøre jobben sin på en god måte.

– Altså, jeg hadde en kunde som var så stressa og gira. Han ville komme i gang med

sexen så fort som mulig. Det hadde bygd seg opp så mange forventninger i hode hans at det tok helt av. For meg er det veldig vanskelig å bli hard under sånt stress.

For noen er det å kjøpe sex mye mer enn bare ligging. En av Lilliths kunder vil ha to timer. En økt som innebærer mer enn bare sex. Da blir det tid til både samtaler og kos, men det koster – hele 5000 kroner.

“Det er ingen som tar vare på oss dersom vi opplever noe ubehagelig når vi selger sex.”

– Både transpersoner og sexarbeidere føler seg som annenrangsborgere. Det er ingen som tar vare på oss dersom vi opplever noe ubehagelig når vi selger sex. Det føles urettferdig og flaut at det er sånn i dagens Norge. Jeg er heldig. Jeg eier boligen min, har fått meg en ny deltidsjobb og har et sikkerhetsnett. Men hva med de som ikke har det?, spør Lilith.

ETTER Å HA MISTET jobben i baren, gikk Lilith rundt med rundt hundre søknader før hun fikk napp hos en butikk i Sørlands-senteret. Her har hun nå en deltidsstilling. Likevel forteller hun at i løpet av de siste månedene så har sexarbeid utgjort over halvparten av lønnen hennes, og gjør at hun ikke har nødt til kun å kjøpe matvarer fra de billigste merkene på butikken.

– Jeg leste om en sånn behovspyramide. Der sto det at trygghet var en av de viktigste behovene. Jeg føler meg ikke alltid trygg, men det at jeg har en inntekt gjør meg tryggere, forteller Lilith.

Selv om Lilith på mange måter er heldig, har prosessen vært vond. Hun har lite eller ingen kontakt med familien, og sier hun kanskje vil flytte til Oslo for å ta del i et mer åpent og fritt miljø. For det er vanskelig å skille seg ut i en del av landet som anses som både svært religiøst og nokså konservativt. Sørlandsidyllen er nemlig ikke for alle. Den er tiltenkt en andel av befolkningen, og Lilith sier hun ikke er en av dem.